

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števe 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 44.

V Ptuj v nedeljo dne 2. novembra 1913.

XIV. letnik.

Med grobovi.

Večerni mrak jesenskega dneva prihaja. Izza pokopališkega zidovja vstaja siva megla in ob jema polagoma kamenite obeliske ter križe, ki se v nešteti vrsti dvigajo med pisanim cvetjem. Ljubeče roke pa vžigajo polagoma lučico za lučico; nemirno trepečejo mala, bela plamena, kakor da bi hiteli okoli njih nevidni duhovi davno umrlih in pokopanih...

Med grobovi... Pravijo, da smejo današnji večer pokopniki zapustiti svoje hladne jamice, da hodijo nevidni, v velikih haljah, z žalostnimi očmi in voščenimi licami okoli znancev in prijateljev, sovražnikov in sorodnikov, da šepetajo z mrtvaško resno tajnostno, večne resnice nam v uho, — resnice, ki jih v solnčni svetlobi bajnokrasnega, zdravega življenja niti razumeti ne moremo... To so tiste velike resnice, ki žive že v nerazcvetli roži kakor v rumenem listu, katerega pihne jesenski vihar iz drevesa; — tiste resnice, po katerih živi v vsaki iskrici življenja že kal smrti, po katerih se napravi iz desk ziboljke mrtvaško krsto, — to so tiste resnice, ki ne poznajo ne ljubezni ne žalosti, ne veselja ne sovraštva... Mrtvi ne poznajo smeha in iz mrtvaških oči ne tečejo solzice... Pa za vse enake so te resnice, za kronane glave in za poulične berače, — z enako koso kosi koščena smrt v dragocenih dvoranih kakor na bojni plani, v škofjskih palačah kakor v kmetški koči...

Med grobovi... Danes prihajajo mrličji k nam in v nemi besedi nam govorijo: kar ste, smo mi bili, kar smo mi, bodele i vi... Prižigate nam lučice; kdo jih bode vam prižigal? Ali bodele zapustili ljubeče srce, ki se vas bode ta dan vsaj za hip spominjalo?... Zakaj se sovražite z vso tisto strupeno strastjo, ki jo je zmogočno zgolj človeško srce? Bogatini ste in reveži, tej in oni narodnosti se prištevate, to in ono veroizpoved naglašate, dobri in slabi ste, — a kakšna bode razlika med vami, kadar vas položi večna volja tu-sem v te neštete vrste, pod te zelene trate, mrzle in mirne, brez strasti in nemira?...

Med grobovi... In spominjamo se velikanskega balkanskega pokopališča! Po plodoviti zemlji so se bili, neznanec je moril neznanca, nikdar se niso videli in vendar so zadirali drug drugemu nož v prsa, iz topov so gromele kroglice in raztrgale zemljo, ki jo je prejele kmetijski plug zoral, gnojili so zemljo s svojo srčno krvjo... in zdaj? Zdaj pa ležijo vsi enako pod

to omadeževano zemljo, Turek poleg Bugarja, Srb poleg Albanca, z razmesarjenimi trupli, z razklanjimi glavami, — a vsi enako mirni, mrzli, mrtvi...

Med grobovi... Vso življenje je velikanska borba, grozeča vojna, v kateri pade končno vsakdo kot žrtev! Danes si stojimo še nasproti kakor razjarjeni levi, ali jutri nam morda večna volja že zamaši usta s pestjo hladne zemlje, nas položi pod trato, enega poleg drugega... Za vse je dovolj prostora, za vsakega je odmerjeno mesto... Prižigajmo torej lučice, polagajmo na grobove vence cvetic... zavedajmo se za trenutek, da smo tudi mi le listje, ki pada raz jesenskega drevja...

Vi mrtvi pa, ki ste že prestopili tajnostni prag, počivajte mirno, dokler ne sprejmete i nas v svojo hladno sredino...

Kjer vladajo slovenski klerikanci.

Lansko jesen je vojna uprava poklicala pod zastave na tisoče in tisoče rezervnikov, ki so morali zapustiti dom in rodbino ter odhiteti na državne meje, da jih čuvajo za vse slučaje.

Potekli so meseci in prišla je zima; vojaki so stradali in zmrzovali, težko in mučno je bilo njihovo življenje, a vendar so voljno in vdano prenašali vse nadloge, ker so se zavedali, da je to njihova vojaška dolžnost, sveta vsakemu patrijotu.

Med temi rezervniki je bil tudi paznik v ljubljanski prisilni delavnici Bučar.

Ostavljal je svojo službo, zapustil svojo mlado ženo ter šel, da na meji kot zvest podanik in vojak zadosti svoji patrijotski dolžnosti.

Kakor vsi drugi, tako je tudi on mesto tednov prebil tam doli na mejah mesece. Potekla je zima in prišla je pomlad. Kakor vsi drugi, tako je tudi on trpel mraz in pomanjkanje, prenašal pa je vse vdano, ker se je zavedal, da je to ukaz — domovine.

Začetkom poletja je dobil par dni dopusta in pohitel je domov k svojemu ognjišču, da po tolikem času zopet zazre in objame svojo ženo. Poln radosti je došel domu in nadejal se je, da bo v krogu svoje žene in svojcev preživel v veselju in zadovoljstvu one kratke urice, ki so mu bile določene in odmerjene za dopust.

Toda prišlo je drugače.

Z odprtimi rokami kakor rešitelja ga je sprejela žena, toda to, kar mu je pripovedovala,

je bilo, kakor da bi mu kdo rezal kožo z živega telesa.

Ko je on gladoval, prenašal mraz, vročino in žejo na meji za — domovino, je prihajal na njegov dom vaški mogotec, stebel „katoliške“ stranke, župan Joža Oražem, ter zapeljeval njegovo ženo, naj se izneveri svojemu možu in naj se, kakor poulična vlačuga vda njegovi pohotnosti. A ne samo z besedami, z brutalno silo je pohotnež hotel izvesti svoj namen. Treba je bilo mnogo kreposti, mnogo odločnosti, značajnosti in ženskega ponosa, da se je žena ubranila grožnjam in sladkim besedam nesramnega zapeljivca.

Možu se je krčila pest, da bi skočil k zapeljivcu in ga pobil na tla. Toda skrb za vsakdanji kruh, za tisto skrajico, ki jo je imel v prisilni delavnici, je povzročila, da je omahnila v pest skrčena roka.

Spomnil se je, da je pohotnež varovanec tiste stranke, ki ima moč v deželi in ki je kot taka tudi gospodarica v njegovem zavodu. Zadržal je svoj gnjev in molčal, dasi mu je kipel v prsih, samo da bi ne izgubil tisto skromno službico, ki je bila zanj vsakdanji kruhek.

Ko pa je zopet odhajal na mejo, ko je zopet zapuščal ženo brez zaščite in varstva pred zalezovanjem klerikalnega mogotca, so ga premagala čustva in potrdil je svojo skrb in bolelost znancem, prijatelju.

Potem je zopet odšel „služit cesarja.“ Prijatelj pa je spravljal nečeden slučaj v javnost in pokazal s prstom na klerikalnega pohotnika Joža Oražma, ki izrablja odsotnost zakonskih mož rezervistov v to, da zalezuje in zapeljuje njihove žene.

Vsa javnost je bila ogorčena in splošno se je pričakovalo, da bo stranka, h kateri pripada pošteni Oražem, obračunala s tem subjektom in ga vrgla tja, kamor spada — na smetišče.

Toda v morali niso bili gospodje, ki vedre in oblačijo sedaj v naši deželi, nikdar posebno veliki.

In zgodilo se je, kar ni nihče pričakoval.

Mesto da bi bil deželni odbor nastopil proti moščanskemu županu Oražmu, kar bi bilo edino pravilno in pravično, so uvedli proti Alojziju Bučarju, čim se je vrnil s straže na meji, disciplinarno preiskavo, češ, da se je pregrešil s tem, da je škandal spravljal v javnost, proti svoji predpostavljene oblasti, in ga po dovršeni preiskavi spodili iz službe.

Klerikalna večina deželnega odbora je torej nastopila kot zagovornica pohotnega

TUDI BABICA JE ŽE VEDELA,

da mora rabiti le Schichtovo milo, če hoče oprati perilo brez mnogo truda do belega kot sneg. Schichtovo milo, znamka „Jelen“, ima nenadkriljivo pralno moč in ohrani perilo kakor novo, ker je — v nasprotju z mnogimi novomodnimi pralnimi sredstvi — zajedeno prosto jedkih, ostrih sestavin, vsled katerih perilo kmalu razpade. Zaupajte imenu Schicht! Že to hit se odlikuje.

